

возрастные ограничения, но также и меры по привлечению желательных трудовых мигрантов.

На международном уровне проблемой регулирования миграции занимаются следующие организации:

- Международная организация по миграциям (МОМ) осуществляет разработку долгосрочных программ в области упорядочения миграционных потоков, оказывает помощь в вопросах организации миграции, технического сотрудничества, предотвращения «утечки умов», реэмиграции, предоставления экспертных услуг и т. д.

- Международная организация труда (МОТ) действует в области социального развития, содействия занятости, защиты занятых мигрантов.

- Верховный комиссариат ООН по делам беженцев решает вопросы их защиты, реализует долгосрочные решения и в первую очередь проблемы репатриации [2, с. 41].

Отмеченные процессы воздействуют и на страны исхода, и на потенциальных мигрантов, усиливая конкуренцию за достойные рабочие места, получение востребованного образования и профподготовки. При этом сокращение спроса при неизменности экономической ситуации в странах исхода вряд ли существенно скажется на снижении предложения ИРС на международном рынке труда. А это не может не приводить к росту иррегулярной и нелегальной миграции со всеми ее последствиями.

Список использованных источников

1. Комаровский, В.В. Феномен трудовой миграции в изменяющемся мире / В.В. Комаровский, В.Т. Веденеева // О трудовой миграции в современных условиях. – 2017. – 140 с.

2. Фролова, Т.А. Мировая экономика: конспект лекций / Т.А. Фролова. – Таганрог: ГТИ ЮФУ, 2010. – 46 с.

Литовченко Віктор

к.філос.н., доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

м. Ніжин
Україна

ПРАВОСЛАВНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Офіційною датою запровадження християнства на Русі став 988 рік. Тодішній київський князь Володимир своєю владною рукою порвав з язичництвом і поширив в межах своєї владної юрисдикції православ'я – один із напрямків християнської віри. Нова релігія поширилися із Константинополя – столиці тодішньої Візантійської імперії. Християнізація Русі йшла поступово за водними шляхами, спершу її прийняли більші осередки, пізніше провінція. В результаті була заснована Київська митрополія. Її духовна влада поширювалася

на всі єпархії, які були утворені на землях Русі. Напередодні монголо-татарської навали їх було 15: Київська (998), Чернігівська (991), Білгородська (991), Володимирська (992), Новгородська (992), Ростовська (992), Полоцька (992), Турівська (1005), Перемишльська (1026), Переяславська (1036), Юр'ївська (1036), Галицька (1134), Смоленська (1137), Рязанська (1198), Суздальська (1213).

З появою на історичній арені Московської держави розпочався й процес поступового духовного підпорядкування їй Київської митрополії. Відправною точкою даного процесу став 1458 рік. Саме тоді Київська митрополія була поділена на дві частини – власне Київську і Московську. Московську митрополію склали території, які відійшли до складу Російської держави, а Київську - території Литовської держави, пізніше - Річі Посполитої. Митрополія Київська складалась з таких єпархій: Київської митрополії, Брянської (Чернігівської), Смоленської, Перемиської, Турівської, Луцької, Володимиро-Волинської, Полоцької, Холмської, Галицької. На Сумщині Путивльський повіт і Слобожанщина відійшли до Московської митрополії, а Чернігово-Сіверщина лишилась за Київською. Київський митрополит зберіг титул «Митрополит Київський і всея Руси», а Московський став називатись – «Митрополит Московський і всея Руси».

Наявний стан речей аж ніяк не міг задовольнити амбітність Москви. Справа в тому, що єпархії Московської держави перебували в сфері підпорядкування Київської митрополії Константинопольського патріархату й не мали самостійного управління. Реальна нагода вийти з-під підпорядкування Константинополя реалізувалася у 1589 році. Справа в тому, що в цей час Константинополь потерпав від турків, а його архієреї доволі часто їздили до Москви за милостинею та підтримкою. Дану можливість якнайкраще використали московські церковні діячі й високопосадовці ув'язнивши в себе Вселенського патріарха. Після піврічного утримання в Москві той вимушений був задовольнити прохання московського царя про поставлення патріарха московської церкви. І хоча Константинопольський собор 1590 р. таке поставлення Московського патріарха не визнав, все в найближчі наступні роки Москві вдалося закріпити за собою всі права автокефальної інституції. Більше того, список православних автокефальних та автономних церков (т.зв. диптих), де вони «стоять по честі» мусив потіснитися з середини: Московський патріархат був вклинений між Єрусалимським і Грузинським патріархатами й опинився замість логічного, згідно зі своєю появою і статусом шостого місця, на п'ятому.

Переяславська рада 1654 року заклала нове підґрунтя до чергового наступу Москви на автономію Київської митрополії й виведення її з підпорядкування Константинопольському патріарху. В лютому 1685 р. Київський митрополит Гедеон присягнув патріарху Московському і отримав титул «Митрополит Київський, Галицький і Малія Росії». Цим актом було порушено єдність Української православної церкви з Вселенським Константинопольським Патріархом і підпорядковано Київську православну митрополію юрисдикції Московської патріархії. У травні 1686 р. московський уряд за допомогою

підкупу добився згоди на визнання цього акту Константинопольським Патріархом Діонісієм. З 1688 р. Київському митрополитові заборонено вживати титул «митрополит Київський, Галицький і всієї Русі» (дозволено іменуватися «митрополитом Київським, Галицьким та Малої Росії»), суттєво обмежено майнові права метрополії. Найбільші монастирі (Києво-Печерська лавра, Полоцький Богоявленський та Межигірський монастирі) отримали ставропігію (автономна православна церковна одиниця, яка підлягає юрисдикції не місцевому ієрархові, а безпосередньо патріархові) і разом з Чернігівською єпархією були вилучені з-під юрисдикції митрополита та підпорядковані безпосередньо московському патріархові.

На декілька століть розмов про самостійну українську церкву не могло бути й мови. Питання відродження української автокефалії постало після жовтневого перевороту в Петрограді 1917 р. Вже в січні наступного року новостворена Всеукраїнська православна церковна рада (тимчасовий керівний орган Української православної церкви) рішуче виступала за автокефалію Української Церкви від Москви й скликала Всеукраїнський Церковний Собор. На ньому аргументовано йшлося про неканонічність приєднання Української церкви до Московського патріархату незабаром після акта 1654 р. Собор виступив за створення незалежної від московського патріархату української церкви. Однак, 19 січня робота Собору перервалася наступом більшовиків на Київ.

Чергова спроба відновлення автокефалії намітилася після антигетьманського перевороту та встановлення влади Директорії. 1 січня 1919 р. був прийнятий «Закон про верховне управління Української Православної Автокефальної Синодальної Церкви». У березні 1919 р. було відновлено роботу Всеукраїнської церковної ради. Її потугами 5 травня 1920 р. у Києві була проголошена автокефалія, а 1921 р. скликано Собор, на якому поставлено ієрархію Української автокефальної православної церкви (УАПЦ). 14-30 жовтня відбувся I Всеукраїнський церковний собор, що завершив організаційне оформлення УАПЦ; собор заявив про невизнання рішень Всеросійського церковного собору Російської православної церкви (РПЦ) 1917-1918 і Київського собору Української православної церкви періоду гетьманщини, що не звільнили українську церкву від підпорядкування Московській патріархії; визнано як історично неминучий факт радянську владу і соціальну революцію. Проголошено автокефалію (самостійність і незалежність в управлінні від інших церков, у тому числі від РПЦ). Висунуто на митрополита Київського та всієї України архієрея В. Липківського.

Внаслідок зазначених вище заходів українська церква поступово почала здобувати популярність серед населення України. В 1927 році вона мала кілька тисяч церков по всій Україні. Такий стан явно не вписувався в рамки ідеології тодішнього СРСР й тому протягом 1926-1937 років священство УАПЦ було винищено більшовиками.

Чергова спроба відновлення української православної автокефалії була зроблена в 1942-1944 роках. За німецької влади існувала архієпархія УАПЦ, яка

перебувала у підпорядкуванні Польської православної церкви й була визнана всіма помісними православними церквами - окрім РПЦ. Проте вона припинила існування після зайняття території України радянськими військами, продовжила свою діяльність в еміграції та в діаспорі.

Усвідомлюючи важливість ролі православної церкви у боротьбі з фашистською Німеччиною та діючи у відповідь на відновлення діяльності православних церков на територіях СРСР, окупованих військами гітлерівської коаліції, Сталін з пропагандистською метою у 1943 році прийняв рішення зняти заборону на діяльність РПЦ. Помісний собор, який пройшов взимку 1945 року, прийняв положення про управління Російською православною церквою і відкритим голосуванням обрав патріархом Московським і всієї Русі митрополита Ленінградського Алексія (Симанського). Окрім того, собор затвердив власне назву Російської православної церкви.

В грудні 2017 року стало відомо, що СБУ зняла гриф «цілком таємно» з документів НКДБ про створення Московської Патріархії. В них, зокрема стверджується, що всіх делегатів так званого Помісного Собору РПЦ 1945 року було завербовано чекістами. З розсекречених документів випливає, що НКДБ СРСР і його підрозділи в союзних і автономних республіках, краях і областях займалися підбором кандидатів для участі в соборі з представників духовенства й мирян. З цією метою потрібно було намітити осіб, що мають релігійний авторитет серед духовенства і віруючих і в той же час перевірених на агентурній або патріотичній роботі.

Тільки з початком політики перебудови й гласності відбулися значні позитивні зрушення у церковних відносинах. Це знайшло свій вияв в урочистому святкуванні 1000-ліття хрещення Русі (1988), знятті штучних перепон на шляху до реєстрації нових парафій. Зазначена свобода дозволила вийти з під диктату РПЦ більшості більшості штучно приєднаних після ліквідації унії греко-католицьких парафій Галичини та Закарпаття. У цей час активізується боротьба православних віруючих України та Білорусі за створення незалежних від РПЦ автокефальних церков. Відроджується УАПЦ (1989). Це змусило керівництво РПЦ піти на підвищення статусу своїх філій в Україні та Білорусі, внаслідок чого виникли такі автономні одиниці, як Українська православна церква та Білоруська православна церква. Собор УПЦ 1990 на чолі з тодішнім київським митрополитом Філаретом (Денисенком) ухвалив домагатися від РПЦ визнання автокефалії, але безуспішно. У результаті тривалого протистояння з РПЦ православ'я на Україні, головним чином, було представлено так званими трьома гілками: Українська православна церква Московського патріархату, Українська православна церква Київського патріархату, Українська автокефальна православна церква. Питання автокефалії православних в Україні було надійно заблоковане РПЦ.

З огляду на факт військової агресії Росії й анексії Криму, проблема конституювання Української Помісної православної церкви перестала бути проблемою теоретичною чи бажаним/очікуваним шляхом еволюції православ'я в Україні. Йдеться про життєво необхідну умову виживання країни. У той час

коли УПЦ КП твердо стояла на патріотичних позиціях, УПМ МП, прикриваючись політичним «нейтралітетом», насправді займала проросійську позицію, намагалася утверджувати позицію «руського мира» оголошуючи збройну агресією Росії проти України «громадянською війною».

У результаті, за ініціативи президента України Петра Порошенка у 2018 р. Синодом Вселенського Патріархату було прийнято рішення про початок процедур, необхідних для надання томосу (указу предстоятеля помісної православної церкви) про автокефалію Православної Церкви в Україні. 15 грудня 2018 р. під час Об'єднавчого собору православні архієреї оголосили про об'єднання українських церков в Єдину помісну незалежну церкву. Її офіційна назва звучить так – Українська помісна автокефальна православна церква. Предстоятелем Єдиної помісної православної церкви став митрополит Переяславський та Білоцерківський Епіфаній. Його кандидатуру підтримала більшість архієреїв на Об'єднавчому соборі в Києві. Кафедральним собором Православної церкви України став Михайлівський Золотоверхий собор. 6 січня 2019 р. патріарх Варфоломій вручив томос про автокефалію Православної Церкви України новообраному митрополиту Київському і всієї України Епіфанію.

Таким чином, Українська помісна автокефальна православна церква відповідно до всіх церковних канонів відновила свій давній статус, позбулася диктату РПЦ та визнається рівною серед інших 14-ти Помісних православних церков. Хочеться сподіватися, що Єдина канонічна автокефальна соборна апостольська українська православна церква зможе стати дієвим інструментом українського суспільства, духовним його атрибутом, яка сприятиме досягненню національної злагоди в Україні, підвищенню міжнародного авторитету держави, інтеграції у міжнародне співтовариство.

Список використаних джерел

1. Бокоч В.М. Релігія в гібридній війні на сході України / В.М. Бокоч // Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. – 2017. – Випуск 1/2 (33/34). – С. 27-31.
2. Яртись А. Українське православ'я як етнонаціональний феномен: рух за створення єдиної помісної православної церкви / А. Яртись // Соціогуманітарні проблеми людини. – 2013. - № 7. – С. 84-94.
3. Ліннік Ю. Трансформаційні процеси у православ'я в часи українського державотворення (кінець ХХ – ХХІ ст.) / Ю. Ліннік // Релігія та Соціум. – 2014. – №1-2 (13-14). – С. 265-271.